Уманський національний університет садівництва

Факультет економіки і підприємництва

Кафедра економіки

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «Актуальні проблеми глобальної економіки»

Рівень вищої освіти:	**третій (освітньо-науковий)**
Спеціальність:	**051 Економіка**
Освітня програма:	**Економіка**
Навчальний рік, семестр:	**2020-2021 н.р., семестр 1**
Курс (рік навчання)	**1(1)**
Форма навчання:	**денна**
Кількість кредитів ЄКТС:	**4**
Мова викладання:	**українська**
Обов'язкова/вибіркова:	**обов'язкова**

Лектор курсу	Руслан Мудрак
Профайл лектора	https://ket.udau.edu.ua/ua/pro-kafedru/vikladachi-ta-spivrobitniki/mudrak-ruslan-petrovich.html
Контактна інформація лектора (e-mail)	mrp1974@ukr.net
Сторінка курсу в MOODLE	https://moodle.udau.edu.ua/course/view.php?id=124

ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Мета курсу	➢ сформувати у аспірантів знання про особливості розгортання економічної глобалізації для глибокого розуміння причин виникнення глобальних економічних проблем, їх наслідків та способів протидії.
Завдання курсу	➢ обґрунтувати теоретико-методологічну базу актуальних проблем глобальної економіки; ➢ дослідити проблемне поле глобальних трансформацій; ➢ розкрити зміст диспропорційності економічного розвитку, пояснити основні причини та наслідки явища; ➢ з'ясувати соціальні виклики в глобалізованому світі; ➢ ознайомити здобувачів з глобалізацією геоекологічних процесів - сировинною та енергетичною проблемою; ➢ розкрити суть метакорпорацій, як транснаціональних носіїв системи глобалізму і нової глобальної конкуренції; ➢ з'ясувати напрями трансформації глобальної економічної політики; ➢ розкрити зміст глобалізації геоекономічних процесів і пояснити необхідність реалізації концепції сталого розвитку.
Компетентності	➢ розуміння альтернативних теорій формування та розвитку глобальної економіки; ➢ здатність розрізняти класифікаційні ознаки країн «центру», «напівпериферії» і «периферії»; ➢ здатність обґрунтовувати причини нерівномірності розподілу переваг від глобалізації; ➢ здатність формулювати суть, пояснювати причини та прогнозувати наслідки ключових глобальних проблем; ➢ здатність пояснити причини втрати контролю національних урядів над міжнародними потоками капіталу; ➢ здатність обґрунтовувати принципи функціонування глобальних корпорацій та пояснювати природу їх конфліктів із національними урядами; ➢ здатність до обґрунтовування заходів протидії негативного впливу глобальних корпорацій на функціонування національної економіки та застосовувати пакет формальних інструментів захисту національних інтересів країни-учасниці міжнародних організацій; ➢ здатність розпізнавати головні ознаки та напрями впливу глобальної фінансової, міграційної, продовольчої та енергетичної проблеми на національну економіку, пропонувати заходи відповідної стабілізаційної політики.
Програмні результати навчання	➢ володіти знанням альтернативних теорій формування та розвитку глобальної економіки; ➢ демонструвати вміння розрізняти класифікаційні ознаки країн «центру», «напівпериферії» і «периферії»; ➢ демонструвати вміння обґрунтовувати причини нерівномірності розподілу переваг від глобалізації; ➢ формулювати суть, пояснювати причини та прогнозувати наслідки ключових глобальних проблем; ➢ демонструвати вміння пояснювати причини втрати контролю національних урядів над міжнародними потоками капіталу;

	➢ обґрунтовувати принципи функціонування глобальних корпорацій та пояснювати природу їх конфліктів із національними урядами; ➢ здійснювати теоретико-методичне обґрунтування заходів протидії негативного впливу глобальних корпорацій на функціонування національної економіки та застосування пакету формальних інструментів захисту національних інтересів країни-учасниці міжнародних організацій; ➢ розпізнавати головні ознаки та напрями впливу глобальної фінансової, міграційної, продовольчої та енергетичної проблеми на національну економіку, пропонувати заходи відповідної стабілізаційної політики.

СТРУКТУРА КУРСУ

Тема	Години (лекції / практичні (семінарські, лабораторні))	Зміст тем курсу	Завдання	Оцінювання (балів)	Залучені стейкхолдери (спільне проведення аудит. занять)
Модуль 1					
Тема1. Теоретико-методологічна база актуальних проблем глобальної економіки.	2/2	Глобальні трансформації, їх сутність. Теоретичні моделі і сучасна практика глобальних трансформацій. Основні суперечності глобальних трансформацій. Сутність економічної глобалізації. Закономірності та тенденції глобалізації. Генезис, характер, загрози і наслідки сучасного економічного глобалізму. Індикатори глобалізаційного процесу: головні, додаткові, експериментальні. Методологічні підходи щодо визначення місця України в процесах економічної глобалізації. Парадоксальна природа глобальних трансформацій. Глобальні економічні парадокси: зміст і основні характеристики. Соціальні наслідки процесу глобалізації. Нерівномірність в розподілі вигод та збитків від глобалізації. Можливість «деглобалізації» світової економіки. Альтерглобальні сценарії світового розвитку. Сутність та принципові особливості альтерглобалізму. Антиглобалістські рухи: ідеологія і програми, мотивація і результати. Поняття антиглобалістського руху. Загальні цілі антиглобалізму. Основні види діяльності антиглобального руху.	Опрацювання лекційного матеріалу. Розкриття змісту пунктів плану семінарського заняття. Відповіді на тематичні запитання. Презентація реферату, повідомлення, есе.	**3**	-
Тема 2. Проблемне поле глобальних трансформацій.	2/2	Якісні та кількісні характеристики розвитку світу на початку XXI століття: навколишнє середовище, збереження миру, міжнародний тероризм, бідність та освіта, забезпечення ресурсами та продовольством, ріст народонаселення, національна держава у контексті глобалізації. Глобальні проблеми як сфера наукових знань. Причини загострення глобальних проблем людства в кінці XX – на поч. XXI ст. Критерії визначення глобальних проблем. Наукові підходи до класифікації глобальних проблем. Провідні глобальні ризики за показниками ймовірності та впливу. Загрози природно-екологічного характеру. Глобальні соціальні проблеми. Полі-	Опрацювання лекційного матеріалу. Розкриття змісту пунктів плану семінарського заняття. Відповіді на тематичні запитання. Презентація реферату, повідомлення, есе.	**3**	+

		тичні конфлікти як чинник дестабілізації соціально-економічного розвитку. Економічні проблеми розвитку.			
Тема 3. Диспропорційність економічного розвитку: основні причини та наслідки.	2/4	Роль глобалізації у загостренні проблем економічного розвитку. Сучасні тенденції економічного розвитку країн світу. Пропорційність та диспропорційність розвитку економічних систем. Класифікаційні ознаки країн «центру», «напівпериферії» і «периферії». Поляризація економічного розвитку та методи її виміру. Причини нерівномірного розвитку світової економіки. Вплив країн світової тріади на нерівномірність розвитку світової економіки Глобалізація і бідність. Бідність як глобальна проблема. Основні сценарії світового розвитку і динаміки бідності. Вплив культури, суспільних інститутів та економічної системи на рівень бідності. Економічні перспективи формування світової політики збалансованого розвитку.	Опрацювання лекційного матеріалу. Розкриття змісту пунктів плану семінарського заняття. Відповіді на тематичні запитання. Презентація реферату, повідомлення, есе.	**6**	-
Тема 4. Соціальні виклики в глобалізованому світі	2/4	Демографічний аспект розвитку глобальної економіки. Основні демографічні проблеми глобального світу. Старіння націй в глобальній економіці. Регіональний розподіл за гостротою проблем голоду, поширення хвороб, стану здоров'я матерів та дітей. Продовольча проблема (проблема голоду та недоїдання,скорочення орних земель, зміна клімату, можливість надання допомоги слаборозвинутим країнам). Масштаби продовольчої проблеми. Співвідношення між зростанням народонаселення і скорочення виробництва продовольства. Можливі шляхи забезпечення зростання виробництва продовольства у світі. Біотехнологічна революція: проблеми й перспективи. Проблеми ринку праці та міжнародних міграцій. Центри тяжіння робочої сили глобального світу. Тіньовий ринок робочої сили в глобальній економіці. Нова економіка, людський капітал та людський потенціал. Гендерна рівність в контексті сталого розвитку.	Опрацювання лекційного матеріалу. Розкриття змісту пунктів плану семінарського заняття. Відповіді на тематичні запитання. Презентація реферату, повідомлення, есе.	**6**	-
Тема 5. Глобалізація геоекологічних процесів.	2/4	Головні глобалізаційні ризики екологічно-ресурсного походження. Глобальні екологічні проблеми сучасності як наслідок антропогенного впливу на біосферу. Наслідки глобальних змін клімату та порушення стану рівноваги атмосфери. Проблема глобального забруднення та виснаження біосфери. Взаємозалежність між народонаселенням планети та виснаженням природних ресурсів. Енергетична криза людства та шляхи її вирішення. Основні загрози глобальній енергетичній безпеці. Проблема ресурсозабезпеченості енергетичного господарства. Використання альтер-	Опрацювання лекційного матеріалу. Розкриття змісту пунктів плану семінарського заняття. Відповіді на тематичні запитання. Презентація реферату, повідомлення, есе.	**6**	-

		нативних джерел енергії. Шляхи забезпечення глобальної енергетичної безпеки. Проблема дефіциту ресурсів розвитку суспільства. Проблема вичерпності сировини і її вплив на світовий економічний розвиток. Ресурсо-енергетичний потенціал світової економіки. Загальні підходи до вирішення глобальних екологічних проблем та гармонізація відносин людина-природа як шлях до створення ноосфери. Екологічна функція держави в сучасних глобалізаційних процесах			
Модульний контроль			Проходження тестування в системі електронного забезпечення навчання в Moodle	**10**	х
		Модуль 2			
Тема 6. Метакорпорації, як транснаціональні носії системи глобалізму і нової глобальної конкуренції.	2/4	Феномен утворення метакорпорацій. Структура та механізм діяльності ТНК як сучасних прототипів глобальних корпорацій. Зростаюча присутність ТНК у світовій економіці як агентів глобалізації та їх трансформація в глобальні корпорації. Джерела та умови забезпечення конкурентного лідерства та ефективної діяльності глобальних корпорацій. Взаємовідносини «національна держава - ТНК»: гармонізація інтересів. Проблеми паритетної взаємодії глобального бізнесу та держав з різним рівнем соціально-економічного розвитку. ТНК в економіці розвинутих країн. ТНК в економіці країн, що розвиваються. Наслідки господарської діяльності ТНК. Проблеми взаємодії: ТНК і країни базування, ТНК та приймаючі країни. Еволюція наддержавного регулювання діяльності ТНК. Діяльність ООН з визначення правил поведінки ТНК. Адаптація ТНК до умов наддержавного регулювання їхньої діяльності.	Опрацювання лекційного матеріалу. Розкриття змісту пунктів плану семінарського заняття. Відповіді на тематичні запитання. Презентація реферату, повідомлення, есе.	**6**	-
Тема 7. Трансформація глобальної економічної політики.	2/4	Суб'єкти та об'єкти глобального управління. Принципи, форми та методи глобальної економічної політики. Напрями та інститути реалізації глобальної економічної політики. Суб'єкти координації розвитку глобальної економіки. Проблеми глобальної регулюючої системи. Міжнародна координація економічної політики. Головні об'єкти міжнародної координації глобальної економіки. Світові фінансові ринки, валютні курси, платіжні баланси, рівень інфляції як основні об'єкти регулювання глобальної економіки. Зміна компетенцій регуляторних інститутів глобальної економіки. Роль глобальної економічної політики в гармонізації національних інтересів. Міжнародні комерційні та некомерційні організації як провідники процесів глобалізації.	Опрацювання лекційного матеріалу. Розкриття змісту пунктів плану семінарського заняття. Відповіді на тематичні запитання. Презентація реферату, повідомлення, есе.	**6**	-

		Нова парадигма оптимального механізму регулювання економіки державою як регулятивною системою. Функціональна специфіка і проблеми незалежного статусу держав і міжнародних організацій. Трансформація регулятивних функцій держави в глобалізованій економіці. Вектори трансформації національної державності. Перерозподіл повноважень між національними державами та новими локальними, регіональними і всесвітніми регулюючими інститутами.			
Тема 8. Глобалізація геоекономічних процесів і сталий розвиток.	2/4	Концепція сталого розвитку людської цивілізації. Фактори та умови сталого розвитку. Роль ООН у визначенні засад сталого розвитку. Економічне зростання і сталий розвиток. Особливості реалізації сталого економічного розвитку в умовах глобалізації. Актуальність екологічно збалансованого розвитку. Людський розвиток як головний чинник і показник суспільного прогресу. Науковий та освітній виміри сталого розвитку суспільства. Взаємодія національних, групових, приватних інтересів та сталий розвиток. Необхідність дотримання глобальних принципів поведінки. Міжнародні програми вирішення глобальних проблем. Нові глобальні угоди: Цілі тисячоліття ООН; Принципи розвитку, погоджені на Конференції ООН з питань фінансування розвитку; Конвенція ООН проти корупції; Глобальний план відновлення та реформ Групи 20; Декларація «Відповідальне керівництво для сталого майбутнього» Групи 8; Порядок денний щодо достойної праці Міжнародної організації праці; Глобальний договір ООН; Механізми Рамкової конвенції ООН про зміни клімату; Міжнародне партнерство для співробітництва у сфері енергоефективності; Глобальне партнерство для сільського господарства та продовольчої безпеки. Особливості переходу до сталого розвитку в Україні. Перспективи впровадження та реалізації концепції сталого розвитку в Україні.	Опрацювання лекційного матеріалу. Розкриття змісту пунктів плану семінарського заняття. Відповіді на тематичні запитання. Презентація реферату, повідомлення, есе.	**6**	**-**
Модульний контроль			Проходження тестування в системі електронного забезпечення навчання в Moodle	**10**	x
Всього за два модулі				**70**	
Екзамен				**30**	
Всього за курс				**100**	

ПОЛІТИКИ КУРСУ

Політика оцінювання	В основу рейтингового оцінювання знань закладена 100-бальна шкала оцінювання (максимально можлива сума балів, яку може набрати здобувач за всіма видами контролю знань з дисципліни з урахуванням поточної успішності, самостійної роботи, науково-дослідної роботи, модульного контролю, підсумкового контролю тощо). Встановлюється, що при вивченні дисципліни до моменту підсумкового контролю (іспиту) здобувач може набрати максимально 70 балів. На підсумковому контролі (іспит) здобувач може набрати максимально 30 балів, що в сумі і дає 100

	балів.
Політика щодо академічної доброчесності	Під час підготовки рефератів (есе) та індивідуальних науково-дослідних завдань, проведення контрольних заходів здобувачі повинні дотримуватися правил академічної доброчесності, які визначено Кодексом доброчесності Уманського НУС. Очікується, що роботи студентів будуть їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі здобувача є підставою для її незарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату
Політика щодо відвідування	Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись індивідуально (за погодженням із деканом факультету)

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ: НАЦІОНАЛЬНА ТА ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для екзамену
90 – 100	A	відмінно
82-89	B	добре
74-81	C	
64-73	D	задовільно
60-63	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни